

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Baron Pino.

V teh listih smo že večkrat in pri raznih prilikah naglašali, kako veliko in odločilno veljavo v naši slovenski in sploh v slovanski politiki ima Trst. Na to trgovinsko pomorsko mesto s poželenjem gleda Italija od ene strani, od druge strani pak zdaj silna Nemčija do Adrije tišči zavoljo morja ali zavoljo Trsta. Mi Slovenci smo zdaj zagvozdani, ki loči nemški osvojevalni element od adrijskega morja, in baš zaradi tega je naše narodno politično stanje tako nevarno, a uprav zavoljo tega pak je tudi za nas interesirano celo Slovanstvo, katero v lastno korist nikdar ne sme pripustiti, da bi Nemčija, nas Slovence narodno potlačila, tako močna postala, kakor bi bila, ako adrijsko morje v oblast dobi. — Naš slovenski narod sicer najbrž ne bode imel pri reševanju svoje osode v tem obziru prve naloge, temuč bodo delovale tu silnejše in velikanske moči, vendar bode i naša ali naših potomcev naloga tačas velika, in dolžnost naša v zdanjosti je, da vse opazimo, vse storimo, da bode naša slovenska domovina pripravljena, kolikor mogoče. Torej je že dan danes važno, kako se tla obdelujejo kakovo politično seme se seje, kateri življi raste, kateri se podpirajo itd. V tem smislu nam nikakor nij vse eno, kaka vlada je dan danes v Trstu, — ali kako se bode obračal novi namestnik baron Pino.

V Trstu so c. kr. namestniki veliko zagrešili, mej vsemi pa največ prednik Ceschega, znani general Möring, ki je, sam zagrizen Nemec, podpiral proti Slovanom Lahe, da so se tako organizirali kakor so do zdaj bili. Möringa, kakor tedanjega mi-

nistra Giskro, je vodila le mržnja do Slovanov v njihovi politiki. Zato niso dosti vprašali zakaj in kako je to, da v Trstu manjšina vlada in terorizira večino prebivalstva. Da so se le okolišni Slovenci zatirali, da se v Trstu samem slovanski življenj nij pokazal — to jim je bilo dovolj in zatisnili so obe očesi, če prav so v Trstu laški useljenci krmilo v roke dobili in so se godile in govorile veleizdajne reči. Ces. namestnik Möring je bil na pr. tako brezobziren v svojem nemškovalnem napuhu (kar so dunajski časniki imenovali „strenge verfassungstreue“), da je necemu slovenskemu poslancu, kateri se mu je pritoževal, da vlada državi zveste Slovence od Lahov pusti tlačiti in jih še sama tlači, cinčno smehljaje se rekel: „Mej nama govorjeno, ali ste res tako naivni, misliti, da Slovenci morejo živeti, če imajo Nemčijo za hrbtom, Italijo pred soboj?“ Tako je avstrijski namestnik zagovarjal krivico, katero je delal našemu narodu!

Nasledki tega gospodarstva se še zdaj povsod poznajo, da si so majhen menj ostri postali. Zatorej bode novoimenovani namestnik baron Pino, kateri je na glasu, da je dober Avstrijanec, pa tudi energičen mož, imel obširno polje popravljati, kar so njegovi predniki skazili. Laški terorizem naj zdrobi, škiljače v Italijo naj odpravi baš v Italijo, Slovanom v okolici in mestu, po Goriškem in ob morji pa naj se zraka da, da mogó politično oživeti, oni bodo na mah paralelizirali vse protiavstrijske težnje, katere se v Trstu in ob morski obali prikazujejo.

Da-li kaj enacega smemo od barona Pino pričakovati? Na to vprašanje nemamo določnega odgovora, a ga tudi naravnost zanikati nečemo. On pozna razmere kakoršne

so, kot bivši c. kr. okrajni glavar v Gorici pozna Primorje in Slovence. Kot marljiv človek se je že kot glavar naučil našega jezika temeljito in bral naše časopise še v Bukovini. On torej nema tistega sovraštva in tiste birokratične mržnje do Slovencev, ki izvira iz nepoznanja bistva in jezika naroda. Uže zaradi tega hočemo upati, da bode slovenskemu življu prej k vzrastu pomagalo nego ga zatirali. Sicer pa bomo tudi njega izpoznali prav stoprv po njegovih delih.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. julija.

Dunajski časniki govore v uvodnih člankih o napadu na Bismarka ter pripisujejo atentat ultramontanski stranki. „Vatid.“ bi rad popravil slabi vtisk, katerega je povsod napravila vest, da je Kulman iz verskega fanatizma strelil na Bismarka. Ne more verjeti, da bi napadnik bil pri zdravi pameti in še menj, da je to storil v zvezi s kakim duhovnikom. Po „Vat.“ so vse telegrafične vesti tendenciozno obrekovanja. Sicer pa prizna, da bi za katoliško cerkev bila neizmerna škoda, ko bi se res pokazalo, da so katoliški elementi v zvezi z napadom. Kajti še čez leta in stoletja bi se kazalo na ta eksemplarskega fanatizma, kakor se vedno še cerkvi očita umor kralja Henrika III. po Klementu in umor kralja Henrika IV. po menihu Ravaillacu.

Uredba **gruntnege davka** je predmet posvetovanja posebne komisije, katero je sklical finančni minister, da izdeluje navod, kako se ima vršiti cenitev. V to komisijo so povabljeni izvedeni gospodarji in veliki posestniki iz raznih kronovin, mej temi tudi baron Apfaltrern, potem višji uradniki finančnega ministerstva deželni referenti in cenilni inšpektorji. Finančni minister je

Listek.

V prid domače delavnosti.

Vestna naloga vsacega rodoljuba je, da toliko, kolikor posamezni more, spěši duševno moč in materialno blagostanje svojega naroda, ker le s tem si ravnamo pot, po katerem moramo priti do večje samostalnosti in plodne narodne samodoločbe. Ako moramo skrb imeti, da se naša mladina v večjih šolah pripravlja za imenitni poklic: biti narodu vodnik v vseh kulturnih težnjah, ne smemo pozabiti na oliko tudi tretjega stanja, zastopnika dela in obrtnosti. V razcvetenju obrtnosti in delu leži gotova podloga povoljnega razvitja vsega blagostanja. Ne bodemo denes v obzir jemali splošnega obsežka rokodelskega dejanja, le eno, namreč stavbeno stroko hočemo vzeti v premišljevanje, — kaj se je v tem storilo, in kaj bi se storiti moglo.

Ena glavnih potreb človeške družbe je stanovanje. V njem nahajamo zavetje pred marsikaterimi neugodami naravnih močij; v njem je pa tudi kraj, v katerem združeni uživamo veselje in zlo svojega življenja. Zatorej je bilo pri vseh narodih, kakoršno je uže bilo njihovo kulturno stanje, glavno obziranje na bivališče, na njegovo namenu ustrezno stavljenje in olepšavanje. Pri vsakem delu tako tudi tukaj je v prvi vrsti ležeče na vodilni moči, ne dosti manje pa tudi na izvrševalni moči; ker vodilna moč mora ves učinek, vse pogoje izpoznati, katere mora stavba v svoji celoti po izvršetku imeti, a izvrševalna mora v izdelovanju posameznih delov isto spoznanje oblik in tehničnega znanja imeti, ki so k svršetku tega dela potrebni.

Imamo-li mi take vodilne, imamo-li take izvrševalne moči? S teškim srcem moram odgovoriti, da v tem naše stanje nij dovoljno, akoravno se še dobi kak mojster, ki zakone postavljaja ali tehnike in estetike razume,

a še to precej omejeno. Je pa izvrševalnih močij, to je, zidarjev, kateri bi svoji nalogi zadostili še primerno, a še vedno vlada pri njih tista površnost v izdelovanju oblik, katera se skoro na vseh izdelkih naše obrtnosti kot naša narodna slabost usiljuje. Nasledek vsega tega je gotovo v prvi vrsti nedostatni uk, to je premalo znanje risanja, kot prvega pogoja vsacega obrtniškega početja — dalje nevednost v pomenu stavbnih in olepševalnih oblik. Vsega tega pa dozda posamezni delavec nij bil tako kriv, nego oni voditelji, ki so imeli moč in bi mogli imeti izpoznanje do potreb narodovih, in zraven še pomanjkanje postavnih določeb, v katerih bi se terjale znanosti, ki jih mora imeti, ako hoče samostalen zidarski mojster postati. V Nemčiji se mora pred postavno izpraševalno komisijo svojo vednost razložiti. Ugovarjalo se bode, da je očitane leha reč. Ali jaz ne očitam iz zle volje, nego ker sem preverjen, da ako hočemo sploh napre-

v 1. seji naglašal, da hoče vlada resnične razmere za podlogo imeti pri uredbi gruntne davka. Predložil je potem načrt, o katerem naj bi vsak ud komisije slobodno in brezobzirno svoje menenje izrekel. Načrt obsega 26 paragrafov. V 1. seji je prišla komisija do 8. paragrafa. Posvetovanje se nadaljuje.

Škof Rudigier v *Lincu*, znani fanatični protivnik konfesionalnih postav je imel v Kremsmünstru ščuvajočo pridigo, zaradi katere se je preiskava proti njemu začela in se priče izpraševale.

Srbski cerkveni kongres je potrdil vse volitve razen treh. Volitev škofa Stojkoviča za patrijarha je gotova, a ogerski oficijozni listi uže zdaj pravijo, da vlada Stojkoviča ne bode priporočala cesarju za potrjenje in da tudi cesar ga vsled tega ne bode potrdil. Potem bi kongres imel v drugo voliti. Da Gruič, vladni kandidat, tudi pri drugi volitvi ne dobi dovolj glasov, je jasno; poslanci bi potem rajši rumunskega metropolitana Ivačkoviča izbrali ali pa enega dalmatinsko-hrvatskih škofov. Ako pa nobeden od izvoljenih ne dobi vladnega pritrdjenja, ostane tudi ta kongres brezuspešen in stvar nerešena. Čuditi se moramo magjarski oholosti in brezobzirnosti proti Srbom. No pride še čas, da se nad Magjari kaznuje, kar so zgrešili proti Srbom in v obče proti Slovanom.

Vnanje države.

Srbski knez Milan je 15. t. m. prišel v Ischl, kjer se snide z našim in nemškim cesarjem.

Francoska budgetna komisija je sprejela predlog Ambroise Jouberta, da se davek na sol za $\frac{1}{2}$ centima poviša. Finančni minister Magne se je udal ter pristopil temu predlogu. — Ventavou, poročevalec odbora trideseterih, še zmirom nij predložil ustavnega načrta narodni skupščini. Kaže se, da si hoče vlada poprej večino pridobiti; zato je stopila s strankami v dogovor in zabranjuje predloženje ustavnega načrta.

Narodna skupščina je pri tajnem glasovanju z 362 proti 256 glasov ovrгла solni davek. Finančni minister Magne bi zaradi tega moral odstopiti. Ker pa je francoska banka izrekla, da je pri volji, da se pogodba z njo popravi, in se jej za 50 milj. frankov menj na leto plača, ostane Magne minister.

Španska vlada odločno izjavlja, da republikanci nobenega ujetega karlista nijso usmrtili; tudi nijso požgali nobene vasi. Karlistični šef Doregaray je tedaj grdo na laž postavil, kakor se to klerikalcem povsod godi. Pred svetom so se karlisti sami obsodili, da nijso vojska, ampak divja iz sodrge vseh krajev skupaj segnana druhal,

dovati, moramo poznati stališča na katerem stojimo. V primeri proti drugim oddelkom se z neko posebno o živahnostjo trudijo domoljubi za zboljšanje živinoreje; kupujejo se na tujem plemenski biki, žrebeci itd. A za oblaženje človeškega uma in srca, kaj se stori? Ali bi se ne poplašal trud, ako bi tudi skrbeli, kolikor mogoče za delavski stan, za njegovo strokovnjaško izobraženost po šolah, domačih, zato ustanovljenih, ali če uže tega ne, da bi vsaj imeli skrb zaoliko nekaterih, poslanih v tujino, kateri bi kot kvas razširili pridobljena znanja po vrnitvi mej domače delavce.

Mislim, da pač nijso neznana odločilnim krogom težnja in prizadevanja drugih dežel. To se ve da ne bi pri podeljevanji podpore smela vladati tista navadna protekcija in osobna obzirnost, nego le značajnost in zmožnost naj bode odločilna. Stoprv potem bi pravi hasek dosežen bil za deželo. Sad tega bi bil, da bi se z domačimi delavci dovršile tista dela, ki jih zdaj s pomočjo tujih moj-

kateri je v prvi vrsti za rop in mor. — Ultramontanski francoski listi poročajo, da so pri Berco na biskajskih obalah 25 kanon za karliste iz ladij na suho spravili. Kanone pošljejo baje karlistom angleški trgovci — seveda za dober denar.

General Zabala ima svoj glavni kvartir v Logroni. Moriones se je vrnil; vsled kuge mej vojaki se operacije proti Ebru še le v treh tednih začno. Generalni štab in glavna vojska Karlistov je v Biskaiji.

Napad na *Bismarka* je glavni predmet v časnikih. Nemški časniki naravnost izrekajo, da je ultramontanska stranka odgovorna za napad. Angleški listi se vesele, da Bismark nij bil usmrten. Ako bi se pa dokazalo, da je ultramontanska stranka zakrivila atentat, bi to množilo razljutenost ljudstva in celo dosti ultramontancev in protestantovskih konservativcev, ki so novim cerkvenim postavam nasprotovali, moralo bi drugega mnenja postati.

Knez Bismark je noč po napadu imel vsled rane vročico, a drugi dan je zopet bil po konci. Rana je malenkostna in se bode kmalu zacelila. Bismark dobiva od vseh strani čestitalne telegrame in pisma. Cesar Viljem in bavarski kralj, ki sta ravno ta dan bila skupaj v Monakovem, sta mu precej telegrafično naznanila svoje veselje, da je rešen. Tudi avstrijski cesar in italijanski kralj sta Bismarku čestitala.

Angleški parlament se ima 5. avgusta skleniti. Vlada namerava še enkrat postaviti o reguliranji božje službe pred parlament spraviti. Ako se postava v drugem branji sprejme, začne se precej specijalna debata, da se rešijo resolucije, katere je Gladstone stavil proti vladnemu predlogu. Vlada se bode upirala resolucijam, katere bi razrušile religijozno mnenje uže 200 let na Angleškem vladajoče.

Dopisi.

Iz Ormuža 13. julija, [Izv. dop.] Iz naše sredine sem Vam uže marsikaterokrat hotel poročati, pa ker nijsem za stalno v svojem rodnem mestecu nastanjen, mislil sem, da je večja dolžnost mojih ostalih sodomačinov javljati slovenskemu svetu naše prigodbe, pritožbe in potrebe, na katerih smo razmerno z drugimi slovenskimi kraji vedno bogati. Slovenski svet naj ne misli, da imajo Ormužki mestjani posebne lastnosti, ker se o njih malo govori, še menj pa piše. Ormužani delé se v dve stranki, nemškutarsko in narodno. Obe stranki sta egoistični in za lastnim dobičkom pohlepni in to je krivo,

strov in tujih delavcev za naše denarje in naše potrebe izvršujemo. Ne bi hodila tista množina naših krepkih ljudi na tuje na železnocestne dela, kjer se ves zaslužek večjidel zopet v tujini zapravi, a se potem delavci moralno izprideni v domovino vračajo, mej tem ko pri nas štedljivejši Italijani denar nabirajo in v svojo domovino odnašajo.

Drugi uzrok tega malega napredka naših delavcev je nekoliko tudi ta krivda, da naši gospodarji zidanj z nekakim posebnim nagnenjem tujim delalcem delo izročujejo, ne da bi domačim dali priložnost z vadbo do večje popolnosti dospeti. Tudi v tem treba malo več spoznanja in ljubezni do domovinske stvari in domačih ljudi.

Kot prva podloga za napredek naših delavcev pa je, in mora biti splošna olaka, da bode v njem uživela tisti častni čut, ki le v popolnosti svojega dela zadostenje nahaja združena z znanostjo, ki jo njegovo delo terja.

V.

da se je dozdej o njih prav malo poročalo. Lenjak lenjaku lenobe nikoli ne spočita. Meseca junija volili smo mestne odbornike in mestnega kapetana. Zmagala je nemškutarska stranka in volila prejšnjega župana in vse prejšnje odbornike. Poročilo v četireh vrstah „Tagespošte“ bilo je zelo nepotrebno, ker je volitev izvzemši nekatere namestnike enaka prejšnjej. Kako je mogel nekdo reči, da bode ta tobožnji novi odbor skrbel, da mesto olepša, razsvetljava morda še plinovo upelja, školo uredi i. t. d. ne moremo razumeti, ker odbor je stari in se sestoji iz ljudi delavskega in kramarskega stanu, od katerih noben še prav dobro pisati in govoriti ne zna. Taki ljudje, ki ne vedo rešpektirati inteligentnih in izvednih mož, ki jim je le na tem ležeče, da pokažejo, da so fizično močni, nam ne bodo storili občini glása. Tem, da mislijo ustanoviti „feuerwehr“ ne v pravem humanitetnem nego v prusaškem smislu, si ne bodo naši senatori pohvale stekli, ampak blamažo, ker Ormuž nema ni dveh filisterskih sinov, ki bi se za feuerwehr v smislu naših senatorov pridobiti mogla.

Da smo pri tej zadnji volitvi narodnjaki zopet v manjšini ostali, krivo je temu to, da naši rokodelci zmirom takim več poveravajo, ki so bivši par mesecev mej švabi, naučili se nekaj besedij „Švabski bosoktovati“ in sedaj niti nemški govoriti ne umejo niti slovenski hočejo. Ormužani, malo vas je, no izvedenih in omikanih ljudi imate dovolj, pokažite pri prihodnji volitvi, da se hočete dati voditi od naprednjakov, ki zastopajo omiko in napredek in nikakor ne več od ene klike.

Od Zavrča počenši tja do Medjimurja je Drava granica mej nami in Hrvati. Kdor koli je enkrat po našem Zadravji potoval, občutil je silno potrebo, da bi se ta deroča reka regulirala, ali do denašnjega dneva se nobena prošnja našega kmeta nij uslišala. Od Ormuža prema Središču je Drava najlepše polje in travnike razoral.

Ker voda vedno našo stran zajeda, to je tedaj uže mnoga njiva pala v posestvo onostranskega posestnika grofa Bombelijá, s katerim so kmetje imeli dolgoletne pravde in so skoro vsi, neimajoči branitelja škodo trpeti morali. Mej Ormužem in hrvatskimi sosedi se vsakdan veliko občuje in še denes nemamo prek Drave mostu, ki je neobhodno potreben. Želeti bi bilo, da bi se naši zopet izvoljeni mestni senatorji združili s kmeti in zahtevali v prošnji, ki bi se prihodnjemu zboru podnesti imela, da nam se v tej krvavi potrebi skoro zadovolji. No slaba nam je nada, ker naši „bosoktarji“ se za taka komunalna dobra dela malo skrbijo, njim je le glavna naloga, kako bi se oživotvoril „feuerwehr“, ki bi imel v prvi stopinji braniti ne ogenj, nego nemškutarstvo.

Iz Gradca 14. jul. [Izv. dop.] V enem prejšnjih dopisov javil sem čitateljem „Slov. Naroda“, da se naš rojak profesor dr. Matija Robič v penzijo odpravlja. Denes morem spomenoti, da mu je ta prošnja izpolnjena in prihodnje šolsko leto ga naša „alma mater“ več ne vidi.

Pred nekaterimi dnevi prišla mi je do rok komaj še na svetlo prišla knjiga: „Metafizika“ od profesorja dr. Kaulicha. To knjigo strokovnjaki hvalijo in za najboljšo te vrste drže, ker se je pisatelj oziral le na načela nove filozofične škole. Pisatelj je zadobil še

svojim prvim delom „Logika in Psychologija“ mej učitelj filozofije slavno ime in se svojo „Metafiziko“ je zopet pokazal, da zasluži uže od davno mesto na prvem vseničilišču, da-si ravno še denes nij za rednega profesorja imenovan. Nam je to lahko razumljivo zakaj ne, ker je najmer profesor Kaulich rojen Čeh in tedaj kot Slovan tudi brez protekcije.

Ravno tako je s profesorjem dr. Šubicem žalibog da vlada še vedno ne ozira zaslug in zmožnosti domačih sinov, in vsa profesorska mesta največ s prusaki namešča. Tega je gotovo na graškem učilišču najmenj potrebno, ker je uže več od polovice profesorjev tujzemcev.

V prihodnjem šolskem letu bode profesor na medicinski fakulteti dr. pl. Helly, „rector magnificus“. Pri volitvi sti si dve stranki hudo nasproti stale. Ena sestoječa iz teologov in juristov, druga stranka iz medicinarjev in filozofov. Obe stranki bili ste enaki, in kocka padša Hellyju na ljubo, določila ga je za rectorja. Helly je Pražan, po rodu Čeh ali renegat in hud pristaša nemških ustavovercev.

Dr. Hypolit Taušinski sedi v kriminalu. Obdolžen je, da je širil med delavci socialdemokratske tendencije, v katerih je namestništvo marsikaj nevarnega zavohalo. Taušinski je v Gradcu jako popularna in mej delavci po svojih predavanjih še precej priljubljena oseba, da-si „originalna“. Zaradi njegovega zapora so delavci osupnjeni in celo razdraženi, bati se je zopet nemira, in ces. kr. namestnija se je pobrinola, da vsemu gibanju na pot stopi pozaprevši ob pravem času tudi vse delavske vodje in predsednike delavskih društev.

Tudi društva sama in sicer dozda osem jih je vlada ukinola in mestna policija ima oster nalog bdeti nad delavci.

Domače stvari.

— (Upravni odbor banke „Slovenije“) je imel sinoči sejo. O sklepih pred končanjem uredovanja še nismo podučeni.

— (Proti ponarejevanju vina), katerega so tudi na Kranjsko mnogo, posebno v Ljubljano in na Gorenjsko uvaža, snuje se tudi v Ljubljani za Kranjsko enak odbor, kakor je uže v Mariboru. V odbor bodo stopili vinski trgovci, posestniki vinogradov iz Dolenjskega in iz Vipavskega in nekoliko strokovnjakov. Namen komiteta je postopanje mariborskega odbora podpirati in posebno to pospeševati, da državni zbor sklone postaviti proti ponarejevanju vina.

— (Odlikovanje.) Pri razstavi v Bremenu je bila parketna fabrika g. Franca Steinmeca iz Petrovbrda pri Železnikih odlikovana z medaljo za napredek. Nemški časnik „Hamburger Fremdenblatt“, in „Weser Zeitung“ hvalijo v poročilih o razstavi kranjske parkete. „Weser Zeitung“ pravi, da so Steinmečevi kranjski parketi tako dober kup, da je za menj denarja mogoče z njimi pokriti tla ene sobe, nego z brezgrčastimi smerekovimi deskami.

— (Savinja) ima — kakor se nam piše — zdaj od 20—22° R. gorkote in prihajajo ljudje od daleč kopati se v njej.

— (Hrvatski „Obzor“) prinaša ves uvodni članek „Sloven. Naroda“ št. 155 o Bosni.

— (Iz Črnomlja) se nam piše 15. jul., da v tamošnjih vinogradih vrlo lepo kaže. Grozdje je srečno ocveto in zdaj naglo raste. Vročina je huda. Po več slabih in nesrečnih vendar zopet dobro leto, silno smo ga bili potrebni. Tudi na bližnjem Hrvatskem se hvalijo, da so trsi z grozdom posuti.

— (Utopljenec.) Iz Marije v Pušavi na slovenskem Štajerskem se nam piše: Zadnje nedeljo potegnoli so tukaj iz Drave nekega neznanega utopljenca. Mož je čez en seženj dolg. Da ne spada k prostim težakom svedočijo njegove bele roke. Na eni je imel srebrn prstan z napisom „Gedenke M.“ Od kod je, to se še do sedaj ne ve. Moral je uže dalj časa v vodi biti.

— („Novice“) so, komaj da je stari Bleiweis zopet v Ljubljano prišel, uže vse strupene. Na vse perfidnosti in smešnosti odgovarjati, nam se prostora škoda zdi.

Razne vesti.

* (Nemški pisatelj Friz Reuter in Stelzhamer) sta umrla, prvi v Stuttgartu, poslednji v Solnogradu.

* (Goveja kuga.) V Bosni, posebno okolo Livna in Kupreča razsaja goveja kuga. Kr. pomorska vlada na Reci je ukazala, da se goveja živina iz Bosne mora kontinuu podvreči, predno sme čez mejo.

* (Skopci na Ruskem.) Pred porotniki v Kazanu se je vršila kazenska obravnava proti skopcem, znani ruski verski sekti. Pred več leti je bil neki Holopov skopce obsojen v prognanstvo v Sibirijo. Tam so ga misijonarji pregovorili, da je stopil v rusko pravoverno cerkev, ter mu za to obetal osvoboditev od kazni. Holopov res privoli in smel se je vrniti na svoj dom. Tukaj je svojo vednost o skopcih rabil in postal policijski denuncijant. Izdal je policiji vse osebe društva skopcev v kazanskem in bližnjih gubernijah, večidel ljudje iz trgovskega stanu. Pri zdravniški preiskavi se je res pokazalo, da so vsi imenovani bili skopci in sodnijska preiskava se je začela. Pri štabnem kapitanu Neverovu in trgovcu Aleksievu se je našlo dosti rečij, katerih se skopci pri božji službi poslužujejo, dalje mnogo knjig verskega, sektirskega in mističnega zapopadka, slike začetnika skopcev Silova in njegovih apostolov. A za razsodbo nij bilo dovolj gradiva; obtoženci pa so trdno tajili, da od take sekte ničesar ne vedo. Porotniki so osem obtožencev za nekrive spoznali, šest pa je bilo za krive spoznanih in v prognanstvo v vzhodno Sibirijo obsojenih. Znamenito je to, da so vsi obsojeni slabi starci od 70 do 80 let.

Kamor Bleiweisova senca pade, tam nikdar več trava ne raste.

Pod tem naslovom prineso zadnje „Novice“ na 221 strani prav dober članek od nekega „Remšeniškega“, ki se „mutatis mutandis“ skorej od besede do besede tako-le glasi: „Čedalje bolj vsak misleč narodnjak vidi, da je ta izrek enega prvih zdaj živčih slovenskih pisateljev, resničen.“ Pogledimo: „Glasnik“, ki je za našo literaturo tako važen, nij našel skoncema pri naših klerikalcih pod Bleiweisovim vodstvom nobene podpore več in ranjki Janežič ga je samo zavoljo

*) To izvrstno in žalibog prerisnično kritiko o Bleiweisovem za slovensko politiko in literaturo pogubnem delovanju zadnjih let je eden prvih zdaj živčih pisateljev uže več ko pred 10. leti izrekel, ko mu še mi nismo hoteli tega takrat verjeti. Ur.

tega opustil, ker je bil vekovečnih leto za letom bolj rastočih farških intrig in vsled tega deficitov, proti „Glasniku“ do grla sit. „Zvon“, ki je uže pri svojem porodu veliko bodočnost obetal, kajti njegovi nazori so bili zdravi in njegova mēr je bila narodna (ne izvzemši Ogrinčevih spisov) — poginil je po enoletnem izhajanju, ne po mlačnosti občinstva, ampak vsled intrigiranja črne kohorte pod Bleiweisovim vodstvom. Dr. Bleiweis, Lesar in mevža Marn so si prisvojili hegemonijo v literaturi s tem, da so sami sebe na vso moč hvalili, druge pisatelje pa iz prestola porivali. In kaj je koristila ta hegemonija slovenskemu slovstvu? Toliko, da je vse literaturno gibanje zaspalo.

Sami nič ne morejo druzega ustvariti, ko psovke na naše pisatelje in politike, ki so v resnici talentirani in v duhu sedanjega časa izobraženi; in drugim ne pustijo nič pisati, ker vsacega razmesarijo, kedor se s kakim delom na beli dan pokaže.

Ustanovila se je s pomočjo slovenskih rodoljubov „narodna tiskarna“ in mnogo ploda smo od nje pričakovali. In nismo se zmotili. Rodoljubje slovensko, ki je žrtvovalo denar za tiskarno, vidi zdaj, kako se tiskarna in njeni pomočki dobro rabijo za vzdržanje naroda, za grajanje starih nepoboljšljivih mračnjakov in za iztiranje babjeverških vraž, še na tisoče in tisoče nakopičenih mej slovenskim ljudstvom.

V politiko mešavši se, jeli so razdirati klerikalci pod Bleiweisovim vodstvom vse, kar je bilo s težkim trudom sezidanega v duhu napredka in sedanjega časa. Razdrli so narodno slogo, odvrčajo narod od ljubezni do domovine in sčujejo ga proti svobodi, omiki in napredku. Dopisi „Novice“, ki so nekdanj goreli v čisti ljubezni do naše svobode in neodvisnosti, obdelavajo le še zdaj polje ultramontanizma, psovanja in obrekovanja. Svojo vsem očividno duševno siromašnost skušajo „Novice“ v svojih člankih zakrivati s surovo, iz južne Nemčije in iz „Vaterlandove“ filijale na Dunaji importirano „Liberaluchenhetze“.

Proketo seme nesloge, katero so mej narod zasejali, je žalibog našlo svojo prst, ljulika veselo poganja; čitalnice hirajo, kar jih še nij pomrlo, narodna stranka hodi z žalostno povešeno glavo, mladina postaje mlačna za narodno idejo; nemškutar pa zmagonosno prešerneje, ko kedaj, glavo po konci nosi. Razbegali so narod pri volitvah, da nij vedel, pri čem da je; vsled te nesloge izgubivamo mesto za mestom in okraj za okrajem.

Nedosti na tem; tudi materialno hočejo slovenski narod zadušiti: „Narodno tiskarno“, ustanovljeno s trudom in žrtvami slovenskih rodoljubov, skušajo na vse načine obzupanje spraviti in izpodjesti.

Koliko so nam ti ljudje v teh kratkih letih škodovali, se v kratkem dopovedati ne da, in reči se more: Ko bi jih bil sovražnik nalašč za to najel in plačal, da slovenski narod do pogube dotirajo, ne bi bili mogli nam več škodovati.

Strupeni „Zersetzungsstoff“, kateri zapadno Evropo razjeda, s tistim so klerikalci okuženi, in tistega mej narod sejejo; „Zersetzungsstoff“, ki je sovražnik vsakemu življenju, ta je tisti ultramontanizem, katerega nam kot najboljšo blago hvalijo, ponujajo in trosijo, in nij se potem čuditi, da „kamor

